

Bijlage VWO
2011

tijdvak 1

tevens oud programma

management & organisatie

management & organisatie

Informatieboekje

Formuleblad

Voor de beantwoording van vraag 7, 8, 14, 15 en 30 zijn de volgende formules beschikbaar:

6 rendement per aandeel =

$$\frac{\text{dividend per aandeel} + \text{verandering koers per aandeel exclusief dividend}}{\text{koers aandeel exclusief dividend aan begin van het jaar}} \times 100\%$$

7 $REV = \frac{\text{nettoresultaat na belasting}}{\text{gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen}} \times 100\%$

14 efficiencyresultaat: $(sh - wh) \times sp$

gebruikte symbolen:

sh = standaardhoeveelheid
wh = werkelijke hoeveelheid
sp = standaardprijs

15 bezettingsresultaat: $(W - N) \times \frac{C}{N}$

gebruikte symbolen:

W = werkelijke bezetting
N = normale bezetting
C = totale constante kosten

30 cashflow = winstsaldo + afschrijvingen

Profielschets van de drie divisies van Cross nv

Cross Aerospace

Cross Aerospace ontwikkelt en produceert complexe onderdelen en elektrische systemen voor lucht- en ruimtevaartindustrie. Cross Aerospace heeft jarenlange ervaring in vliegtuigbouw en bezit hoogwaardige kennis over materialen en technologieën. Cross Aerospace bezit 80 octrooien op het gebied van materiaalbewerking. Cross Aerospace neemt onder andere deel aan Fokker, Airbus en JSF. Voor de JSF bouwt het de landingsgestellen en voor Airbus de vleugels.

bron: google/afbeeldingen/JSF

Cross Technical Services

Cross Technical Services is een kennisintensieve en professionele leverancier van technische dienstverlening voor installaties en machines in de industriële markt. Cross Technical Services levert vooral diensten aan de scheepvaart en aan energieproducenten als Shell en Esso, zowel op land als op booreilanden. De omzet van deze divisie bestaat voor 85% uit advies en onderhoud.

Cross Food Systems

Cross Food Systems ontwikkelt, produceert en onderhoudt industriële systemen en installaties voor het verwerken van pluimvee, vlees en andere levensmiddelen. De divisie Food Systems maakt onder meer diervriendelijke kippenslactmachines.

Informatiebron 2

Balans Cross nv per 31 december 2008, 2009 en 2010

Debetzijde (getallen x € 1 mln)	2010				2009	2008
	Aerospace	Technical Services	Food Systems	Totaal	Totaal	Totaal
Vaste activa						
Goodwill	20	26	9	55	13	7
Overige immateriële vaste activa	40	60	20	120	74	95
Materiële vaste activa	140	60	80	280	275	266
Deelnemingen	<u>27</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>27</u>	<u>29</u>	<u>15</u>
	227	146	109	482	391	383
Vlottende activa						
Voorraden	96	56	77	229	235	205
Debiteuren	<u>205</u>	<u>205</u>	<u>118</u>	<u>528</u>	<u>420</u>	<u>398</u>
	301	261	195	757	655	603
Liquide middelen	<u>79</u>	<u>34</u>	<u>35</u>	<u>148</u>	<u>125</u>	<u>103</u>
	380	295	230	905	780	706
	607	441	339	1.387	1.171	1.089

Creditzijde (getallen x € 1 mln)	2010	2009	2008
Eigen Vermogen			
Aandelenkapitaal	33	33	33
Agioreserve	56	56	56
Wettelijke reserves	135	132	129
Overige reserves	<u>442</u>	<u>244</u>	<u>219</u>
	666	465	437
Langlopende verplichtingen			
Langlopende schulden	144	135	127
Kortlopende verplichtingen			
Crediteuren	473	418	422
Schulden aan kredietinstellingen	66	107	78
Kortlopend deel van langlopende schulden	<u>38</u>	<u>46</u>	<u>25</u>
	577	571	525
	1.387	1.171	1.089

Informatiebron 3

Winst- en verliesrekening Cross nv over 2008, 2009 en 2010

Getallen × € 1 mln	2010				2009	2008
	Aerospace	Technical Services	Food Systems	Totaal	Totaal	Totaal
Omzet	549	868	326	1.743	1.857	1.702
Kostprijs van de omzet	<u>377</u>	<u>543</u>	<u>181</u>	<u>1.101</u>	<u>1.009</u>	<u>1.114</u>
Bruto-omzetresultaat	172	325	145	642	848	588
Verkoopkosten	27	42	41	110	115	107
Algemene beheerskosten	70	138	30	238	251	281
Onderzoeks- en ontwikkelkosten	<u>14</u>	<u>9</u>	<u>1</u>	<u>24</u>	<u>26</u>	<u>38</u>
Netto-omzetresultaat	61	136	73	270	456	162
Afschrijvingskosten	<u>31</u>	<u>22</u>	<u>7</u>	<u>60</u>	<u>55</u>	<u>52</u>
Resultaat na afschrijvingen	30	114	66	210	401	110
Financieringsresultaat				<u>-10</u>	<u>-9</u>	<u>-11</u>
Resultaat voor belastingen				200	392	99
Netto resultaat na belastingen				150	294	74
Aanvullende gegevens 2010						
Loonkosten als percentage van de kostprijs van de omzet	75	80	80			
Aantal medewerkers per 31 december	3.532	6.080	3.102	12.714	13.708	13.021

Informatiebron 4

Enkele kengetallen Cross nv

	2010	2009	2008
aantal uitstaande aandelen (in miljoenen) per einde jaar	66	66	66
nettoresultaat na belasting per aandeel in €	2,27	4,45	1,12
dividend als percentage van het nettoresultaat na belasting per aandeel	25	20	40
koers per aandeel exclusief dividend aan het eind van het jaar in €	41,80	39,78	37,09
rendement per aandeel in %	9,7	8,3
rentabiliteit van het eigen vermogen in %	65,2	16,8

De doe-het-zelfgarage

Waar voert u de reparaties aan uw auto uit? Een lampje verwisselen of het glas van een koplamp of een remlicht vervangen gaat nog wel voor de deur. Het is een stuk lastiger als reparaties het noodzakelijk maken om onder uw auto te werken. Het is niet gemakkelijk om dat voor de deur te doen en al helemaal niet als het slecht weer is. Wat doet u als u een uitlaat wilt vervangen of nieuwe koppelingsplaten wilt plaatsen? Natuurlijk, u kunt naar een garagebedrijf gaan en vervolgens een hogere rekening ontvangen dan u verwacht had.

Maar gelukkig is het tegenwoordig mogelijk om zelf reparaties uit te voeren en auto-onderdelen te vervangen. Er komen namelijk steeds meer doe-het-zelfgarages in Nederland. Daar kunt u zelf naar hartenlust sleutelen aan uw auto en auto-onderdelen vervangen. De doe-het-zelfgarages bieden voor een bescheiden huurprijs behalve een droge en warme sleutelruimte met brug, een uitgebreide sortering gereedschap en van bijna iedere auto technische documentatie. Smeermiddelen en gangbare onderdelen zijn op voorraad aanwezig.

En als een klus toch moeilijker is dan verwacht, heeft u meteen een paar adviseurs om u heen staan. Het gaat er tussen sleutelaars altijd heel collegiaal aan toe, ook als u even een paar handen tekort komt.

bron: ANWB

Informatiebron 6

Gegevens over de markt van autoherstelbedrijven in het algemeen en specifiek voor CareForCar

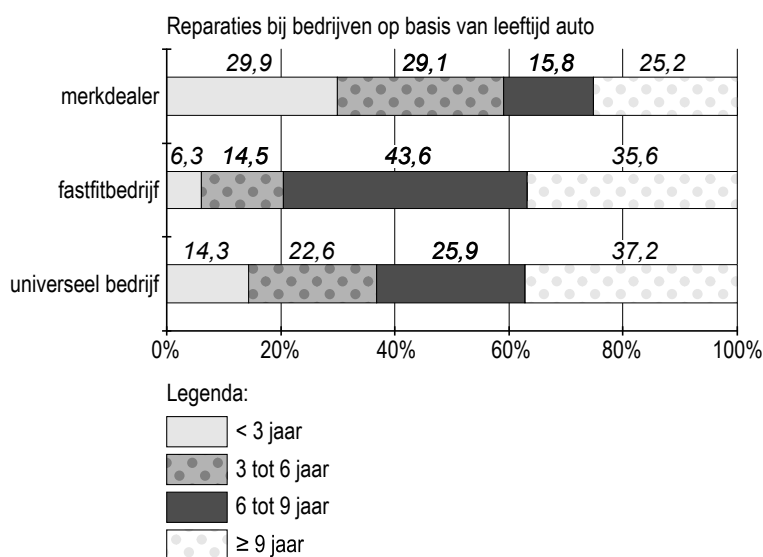
Algemeen

Op de markt voor autoherstelbedrijven zijn 3 typen bedrijven te onderscheiden:

- de merkdealers. Deze verrichten alleen reparaties voor één of een beperkt aantal merken auto's, bijvoorbeeld de Renaultdealer;
- de fastfitbedrijven. Deze zijn gespecialiseerd in een beperkt aantal reparaties (banden, accu's) voor alle automerken, bijvoorbeeld Kwik Fit;
- de universele bedrijven. Hier worden alle voorkomende reparaties uitgevoerd voor in principe alle merken.

CareForCar wordt wat betreft het reparatiegedrag van de afnemers gerekend tot de universele bedrijven.

De leeftijd van de auto is sterk bepalend voor het type reparatiebedrijf dat de autobezitter bezoekt. Zie daarvoor het onderstaande staafdiagram.

Specifiek voor CareForCar

De regio waar CareForCar gevestigd is, bestaat uit 12.500 huishoudens met gemiddeld 1,15 auto per huishouden. Op basis van marktgegevens rekent CareForCar op een marktaandeel van 4% van deze huishoudens. Er wordt volgens onderstaand patroon aan de auto gesleuteld:

leeftijd auto in jaren	normaal en verwacht aantal reparaties per jaar	gemiddelde duur reparatie
< 3	1	1,5 uur
3 tot 6	2	2,5 uur
6 tot 9	3	4,0 uur
≥ 9	4	4,0 uur

De beheerder van CareForCar moet de klanten die komen sleutelen inplannen. Klanten moeten daarom vooraf een telefonische afspraak maken. CareForCar hanteert de volgende openingstijden:

ma t/m vr 13.00 – 21.00 uur
za 10.00 – 18.00 uur
zo gesloten

Daarbij is de planning dat CareForCar 47,5 weken op jaarbasis geopend is.

Informatiebron 7

Loonkostensubsidie

U als werkgever speelt een belangrijke rol voor de bijstandsgerechtigde. Misschien heeft u wel een vacature in uw bedrijf, maar denkt u daarbij niet zo snel aan het aannemen van iemand met een uitkering. Daarom maakt de gemeente Hellevoetsluis de inzet van mensen zonder werk voor werkgevers financieel aantrekkelijk.

De loonkostensubsidie die u ontvangt als u iemand van 22 jaar of ouder in dienst neemt, is € 8.700,- per jaar (bij een fulltime dienstverband van 36 uur). Bij een parttime dienstverband wordt de subsidie naar rato toegekend. Als u iemand in dienst neemt en deze persoon heeft scholing nodig, dan wordt 40% van de scholingskosten vergoed, tot een maximum van € 2.000,- per jaar per persoon. Om in aanmerking te komen voor loonkostensubsidie en vergoeding van de scholingskosten moet u een arbeidsovereenkomst van minimaal 12 maanden met de bijstandsgerechtigde afsluiten.

De loonkostensubsidie wordt voor maximaal 5 jaar verstrekt.

bron: Sociale zaken gemeente Hellevoetsluis (aangepast)

Informatiebron 8

Kostenbegroting CareForCar

- Op het bedrijventerrein wordt een loods van 197 m² gehuurd. De maandelijkse huurprijs bedraagt € 13,25 per m².
- De loonkosten voor een fulltime (36 uur per week) beheerder bedragen € 2.125,- per maand, exclusief 8% vakantietoeslag. Bij een deeltijdbetrekking zijn deze kosten naar evenredigheid.
- De jaarlijkse scholingskosten (exclusief de subsidie) voor een beheerder bedragen € 2.600,- ongeacht de betrekkingssomvang.
- De aanschaf- en installatiekosten van de brug, diverse apparatuur en gereedschap bedragen € 12.400,- per sleutelplek. Deze vaste activa worden in 5 jaar met een vast percentage van de aanschafwaarde volledig afgeschreven.
- De algemene kosten bedragen € 9.605,- per jaar.

management & organisatie vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen management & organisatie vwo op donderdag 19 mei, aanvang 13.30 uur, moeten de kandidaten de volgende mededeling ontvangen. Deze mededeling moet bij het begin van de zitting worden voorgelezen en/of aan de kandidaten worden uitgereikt.

Op **pagina 2** van de bijlage, bovenaan het formuleblad, moet

vraag 7, 8

vervangen worden door:

vraag 6, 7

Het College voor Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. H.W. Laan